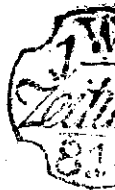

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZAR ÉS APCSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Kedden November 22-dik napján, 1814-dik esztendőben

Német Ország.

Valamint Dresdába úgy Lipsiába is megérkeztek Berlinből a' biztosok, hogy a' Szakszoniai Királyság' provisoriai kormányozását az Orosz Kormányozótól Hertzeg Reprintől által vegyék. A' Prussiai fő biztos, Státus-Minister Reek, a' másik, Generális Gaudy. Az első a' Prussiai Státusnak még a' II-dik Fridrik Király' idejéből esmeretes emberé. Várták Berlinből a' biztosságnak több tagjait is, kik között Titkos Státus-Tanátsos Bülow, és Státus-Tanátsos Friesen vezetnek-meg.

Város' Komendánsának Generális Bismark érkezett-meg Berlinből, Lipsiába.

A' Kasseli újságban ilyen zikkely fordul elő: —

„Egyébb hibás tudósítások között, melyek a' Bétsi Congressusra nézve némely közönséges levelekben kiadattak, találattik ez is, hogy a' Hessen-Kasseli Választó Fejedelmi ház olyan ajánlást tett volna, ezen Congressuson, hogy felvenni akarná a' Királyi titulust; de, hogy az ő ajánlása nem fogadtatott volna el.

Olasz Ország.

A' Wallisi Hertzegné Oktober' 13-dikán megérkezett Romába; szállásán Pacea Cardinális-Camerarius úr által tisz-

teltetett Pápa ő Szentsége' nevében; megérkezésekor egy Granadirós Kompania állott tiszteletből a' szállása előtt, de a' melyből csak néhány embereket tartott-meg; szolgálaton a' Királyi Hertzegné, a' kit a' Romában lakó *IV-dik Károly* Spanyol Király és a' Caninói Hertzeg (Bonaparte Lucian), Udvari gavallérjaik által tiszteltettek, más nap pedig maga ezen Király és a' Királyné is megtiszteltek látogatásokkal, 's az után a' Romában lévő Ministerek 's a' Romai főbb nemesség bocsáttattak hozzá udvarlásra. Két Princz-nék Altieri és Massimi rendeltettek hozzá tisztelet tévő szolgálatra. November 2-dik napján elébb Pápa' ő Szentségének ment tiszteletére 's az után a' Caninói Hertzeget is meglátogatta ő Királyi Hertzegaszsonysága.

Sicilia. — A' Parlamentom Felső Házának elsőülőjévé a' Pentallariái Princz neveztetett-ki. — A' Palermói két újságok hatalmas pennaháborut kezdettek folytatni a' Nápolyi Monitör ellen, a' melly valami Siciliát illető zikkelyt hirdetett-ki. — A' Nápolyi kereskedőknek egy időtől fogva megengedettett vala a' Sicilii kikötőhelyekbe való bé-évezés, ha a' magok zászlójok' felibe Anglus zászlót szurtak-fel: de mar most egészszen megtiltotta ezen szabadságot a' Sicilii Országlöszök.

Spanyol Ország.

A' Párisi *Gazette de France*, 's 6 utánna a' többek, így írják: —

„Madridból Oktober' 29-dik napján. A' Liberales nevezet alatt esmeretessé lett (s egy időtől fogva fogságban ült) személyeknek processusa, a' kik azzal vádoltattak, hogy magokat a' Királyi Felség' dolgaiba avatták volna, egy részint már lefolyt, és az ítelet réájok kimondatott. Ezen ítelet közönségessé tétetett, 's a' Fehőségnek parantsolatya szerint áruktatik is. Valami harminczra telik azoknak a' száma, a' kik részszerént számkivettetésre, részszerént galyára, vagy hivataljoktól való megfosztásra 's egyéb e' félékre ítéltettek. Találtnak a' megítéltettek között Papok is néhányan, 's az Akadémia' historiai szakaszának is két tagjai, a' kik ezen tudós társaságnak tagjai közzül kitérőhettek. A' főbb bűnös bajtársak Quintana, Arguelles, Gallego, Godorgo, 's mások, még nem ítéltettek-meg. Az új Kastiliai fő Kapitány Artego az ítélszék' Elölülője.

Liebana novú mezőváros ilyen szerentséltető írást küldött a' Királyhoz a' Nyomozó szent Széknek helyreállításáért: — „A' mi tartományunk, úgy mond, mellyet hajdan Beatus és Elearius, az Elivaridus Toledói Fő Pap, és a' Felix Urgeli Püspök', mint szent hitünk' tisztaságának régi, veszedelmes ellenségeik ellen védelmeztek, obajtja azt a' szempillantatot, melyben a' tevelgyést és istentelenséget elenyészni fogja szemlélni. Oh, Recaredéhez és a' régi Ferdinándusokhoz méltó Dekretom' „

Madridban egy új Ujságlevél hirdettetett-ki, ilyen titulussal: „Nap. — Igéri a' kiadója, hogy naponként szolgálni fog olvasóinak a' Kalendáriumban feljegyezve lévő Szenteknek életék' leírásával, tudományos és egyéb nevezetes történetekkel, Anekdotákkal, 's a' többi.

Nagy Britonnia.

Admirális Bradlei, kiről nem régen írtuk, hogy valamelly tsalárdságért, mellyet valami postát illető dologban elkövetett, az Esküttek' törvényes széke által halálra ítéltetett volna, és hogy a' Régens Princz, azzal a' kegyelmességgel viseltetett volna hozzá, hogy az ő megöltetését elhalasztotta, most azt olvassuk, hogy a' halált azolta egészen elengette neki a' Princz, de olyan feltételalatt, hogy Angliában egész életében meg ne jelenhessen.

A' politikai foglalatosságok között legnagyobbak most Londonban a' Parlamentonak elkezdődéséhez tétetődő készületek. Már előre is találgtják a' Londoni ujságlevelek, hogy mik fognak lenni a' mostani tanácskozásban a' vitatás alá vétetődő fontosabb tárgyak. A' nevezetesebb Ministerialis újság a' Kurir, ezeket nevezi-meg, hogy elő fognak fordulni: Az Európai Hatalmasságok között való egyenlő politikai erőt, az Amerikai hadakozást, a' Szeretsen-vásárt, a' gabonának kivittetését illető törvényeket, 's a' Nórvégiai környúlállásokat. — Az Oppozíciónak nevezetesebb tagjai, Grey, Grenville, Posonky, Whitbread, Thirney, 's a' többek, már mind össze gyűltek Londonba, 's várják a' Parlamentum' elkezdődését, a' melly Nov. 8-dik napjára volt határozatva. A' Ministerek már megkészítették volt a' Régens Princz' számára a' kezdő beszédet, 's Nov. 3-dikán Kabineti tanácsot tartottak felelte, a' szokás szerént abban minden kifejezések nagy vigyázással megfontolgtván.

A' Ministerialis újságok, név szerént a' most említett Kurir, 's a' Times, nagyon beveskednek az Amerikai Elölülőnek Madisonnak azon írásért, mellyel Sept. 19-dik napján a' Congressusnak ülését kinyitotta (Madisonnak ezen beszédje, vagy előadisa, alább a' (*) jegy alatt fordul elő). Azt mondja a' Times

írója, hogy Anglia soha békeséget nem köt az Amerikai egyesült Státusokkal addig, míg Madison azoknak Előüljárója leszen. A' Morning-Chronicle ellenben, a' Ministeri részszel ellenkező újságok között a' hevesebbik, azt erősíti, hogy ez a' Madison előadása jó megfontolást érdemel, és hogy az Anglus Ministereknek Amerika eránt való magokviselete, nagyon meg fog a' következő Parlamentumban kritizáltatni.

Sokszor halljuk a' nevit emlegettetni, a' világ' 5 tődik részében egy szüntelen nevelkedő Anglus plánta-tartománynak, melyről azt tartják, hogy idővel hatalmas Birodalommá lehet. Ez a' Botany-Bay. Az Anglusoknak ez az ő legmeszszelb' lévő és legnagyobb Birodalmok, ha ennek kiterjedéshez képest szollunk. Ez a' tartomány új Hollandiának egy résztskeje, a' melyről még eddig azt sem tudják, hogy sziget-e, vagy pedig össze van valahoz tsatolódva a' száraz földel. Közönségesen szigetnek lenni mondják. Hozzávetve legalább akkorának gondólják lenni, mint Európa. Tsak a' Napkelet és Dél közt fekvő partiát esmérük valamennyire, a' melynek Neu-Sud-Wales a' neve. Ezen a' parton esik az a' híres Botany-Bay, a' melyet Cook talált fel, 's a' lava az Anglusok az 1786-dik esztendőől fogva hordják némelly olyan Lünös embereiket, a' kiket ugyan el akarának szakasztani az Anglus nemzet' társaságától, de még is éppen megölni nem akarnak. Port-Jaksonnak nevezik a' rév-partot, a' hova a' hajók kiszoktak kötni, melyhez képest Eszakra esik Sidney Cove nevű város, a' melyet ők az óta építették, hogy arra a' határozásra mentek, hogy itt egy, gonosztévőkölből álló, minden egyéb világtól elszakasztatott országot formáljanak. Idővel népesedvén Sidney Cove, támadott itt még egy más város is az 1791-dik esztendőől fogva, melynek Pa-

ramatta nevet adtak a' szigetnek vad lakosai. Gondólják, hogy a' belső vidéeken sok e' féle vad nemzetek laknak, de ezeket mind eddig telyeséggel meg nem ismerbettek az Európaiak, minthogy a' partot a' belső vidékektől olly rettenetes hegyek választják-el, a' melyeken által nem mehettek. A' legutólsóbb tudósítás, a' melyet Botany-Bayból vettek Londonban, ezen esztendőben Május 28-dik napján indúlt-meg. Az a' fő környöláltás fordúl elő a' tudósításban, hogy néhány új lakosok ezen úgy nevezett Kék-hegyeken által mentek, 's az azokon-túl lévő földet, melyről eddig úgy vélekedtek, hogy tsak valami lakhatatlan porond vagy homok tengerből áll, a' hol örökké való nyár van. A' Botany-Bay béli Anglus Kormányozó kihirdettette Port-Jaksonban, Sidney-Coveben, és Paratattában, hogy a' hők az új feltalált földön megnyomuló kívánnak; 1000 hold földet elfoglalhat ki ki magának ingyen. Már többek reá vettek magokat, hogy által költöznek oda.

Északi Amerika.

A' Bostonból Londonba érkezett levelekben ezek irattatnak: — „A' Massachusettsi part mellett Cod nevű tengerre nyúló hegyi városnál, Spencer és Leander nevű Anglus hajóknak két tisztjeik kikötvén, béizentek a' városba, hogy Commodore Rogget, ki az azon időben lévő Anglus hajókat vezérli, a' parton találtató sóházakat 's bányákat mind semmivé fogja tétetni, ha a' Jakosok 2000 Dollárokat le nem tesznek, 's egy fertály óra alatt nem válaszolnak. Végezetre megelégedett Rogget 1200 Dollárokkal, de egyszersmind kibírdettette, hogy azért a' pusztítását, melyet az Amerikaiak Kavadában tettek, neki ezen partokon mind azokat a' városokat semmivé kell tenni, a' melyekhez hozzá férhet, hanem, mint-hogy ez a' pusztítás neki kedvetlen fogla-

latosság, tehát ő, magára valóván a' feleletet, megengedi, hogy a' lakosok a' magok városaikat pénzrel megválthassák. E' szerint Brems tervárosától 4000, Wellfleettől 3000 Dollárt vett-fel. Branstahlét pedig a' hol egy Anglus tisztet megbántottak, kegyelem nélkül fel akarta égettetni.

B é t s.

Ó Cs. K. Felsege az Angliai Régens Princket's ennek testvérét York ő Kiralyi Hertzegségét, a' magok kívánságokra, az Aústriai Cs. K. armádánál Feldmarschalokká nevezte e' hónap' 6 dik napján költ Felseges végzése által.

Menner és Kraskovich Orvós Doktor Urak, a' múlt vasárnap délután levegői útozásbéli próbát tettek a' Práterben, melly már a' hatodik próbájok.

Ugyan azon Vasárnap éjjel, bál volt a' Redut-szálákban, a' melyből való jövedelem, a' ritka műmesterek' özvegyeiknek számokra volt rendeltetve.

Portugallia.

Méltán béillik az újságok közzé, hogy az idén tsak ez az az ország, melyből azt írják, hogy ott jó szüret volt. Az Oportó I Londonba érkezett levelekben említetik, hogy az ő idei szürettyek a' legelőbbvalók közzé tartozik, a' bornak mind jóságára mind sokaságára nevez.

T u n i s.

Ezen Afrika tengeri-tolvaj Státusnak eddig volt Maurus születésű Fejedelmé Sidi Hamouda, 32 esztendeig va-

ló uralkodása után a' múlt September 17. dikén, igen fényes de hirtelen valóhálállal ki múlt a' világból. A' bojtóló hónapnak éppen az utolsó napja lévén, ő is, mint Fejedelem, jó példával ment előt, 24 óráig nem evett 's nem ivott semmit, 's Udvarnokjainak egész fényes gyülekeztétől körül vétettetve leg nagyobb buzgókodással foglalatoskodott az áldozás' ajtatosságaival, a' midőn a' guta megütvén, úgy érte, hogy 5' minutum alatt legkisebb vonaglás nélkül megbalt. Nagyontisztelték az álatvalói, mert betsületes ember volt; 59 esztendőt élt. Utánna a' testvér ölse választatott Fejedelemmé, kinek neve Sidi Ottoman.

Olasz Országból a' feljebb írtaknál újabb tudósításaink érkeztek a' ma kijött újságokban. Ezekben fényes pompárol tétetik emlékezet, mellyek ott November 4-dikén a' nyugodalomban' élő Károly Spanyol Király' neve' napján történtek. Minden Kardinalisok, a' Frantzia Követ, 's a' több Követek is minnyájan, valamint szintén az egész Római nemesség, szerentse kívánásra mentek ő Felsegéhez, és a' Királynéhoz. Megjelent köszöntésére az Angliai Régens Hertzegné is, valamint szintén legutoljára a' Spanyol Követ, a' Király' és Királyné' minden Udvarnokjaikkal egyetemben, 's mind ezek kéztsókolásra bortsáftattak.

November 3-dikán igen szép muzsikai időtöltés volt a' Caninoi Hertzegnél, mellyet az Angliai Régens Hertzegné is megtisztelt jelenlétével.

Nov. 19-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 260 $\frac{3}{4}$ forintot Váltó-tzedulátan. Egy Cs. aranyért 12 forintot 7 krt.